

2016:4

Arbetsförmedlingens tillämpning av regelverket när sökande misskött sitt arbetssökande

Marknadsområde Södra Mälardalen Östergötland

Granskning initierad av IAF

Dnr: 2014/731

Arbetsförmedlingen Huvudkontor
Hälsingegatan 38
113 99 Stockholm

Arbetsförmedlingens tillämpning av regelverket när sökande misskött sitt arbetssökande

Marknadsområde Södra Mälardalen Östergötland *Granskning initierad av IAF*

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen (IAF) har granskat hur Arbetsförmedlingen tillämpar regelverket när sökande har misskött sitt arbetssökande.

Arbetsförmedlingen har fått möjlighet att faktagranska rapporten.

Beslut i detta ärende har fattats av Jan-Olof Dahlgren, generaldirektör.

Ansvarig chef har varit Annelie Westman, chef för granskningsenheten.

Rapporten har utarbetats inom IAF av utredarna Tuula Forsberg och Christel Johansson. I arbetet har även Ingrid Boström, verksjurist och Eva Nordström, utredare deltagit.

I den slutliga beredningen har Annelie Westman deltagit.

Katrineholm den 2 mars 2016

Jan-Olof Dahlgren
Generaldirektör

Tuula Forsberg
Utredare

Christel Johansson
Utredare

Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen
Box 210
641 22 Katrineholm
www.iaf.se

Innehållsförteckning

Sammanfattning	4
1 Inledning	6
1.1 IAF:s tillsyn av Arbetsförmedlingen	6
1.2 Uppdragets och rapportens syfte	7
1.3 Rättslig grund för granskningen	8
1.4 Metod och genomförande av uppdraget	9
2 Resultatet på marknadsområdesnivå	12
2.1 Underrättelseorsak när den arbetssökande inte kom till det bokade besöket	12
2.2 79 procent av meddelandena skickades skyndsamt	13
2.3 73 procent av de sökande kallades eller kontaktades skyndsamt efter uteblivet besök	14
2.4 Arbetsförmedlingskontoren har angett rätt händelsedatum i 98 procent av meddelandena	15
2.5 Motivering i de skickade meddelandena	15
2.6 Underlag eller handlingar i de skickade meddelandena	16
2.7 Underlag eller handlingar vid underrättelseorsaken inte aktivt sökt lämpliga arbeten	16
2.8 Bedömning om arbetsförmedlingskontoren borde ha skickat ett meddelande tidigare	18
2.9 Arbetsförmedlingskontorens åtgärder med anledning av IAF:s granskning	19
3 Slutdiskussion	20
4 Käll- och litteraturförteckning	24
5 Bilagor	25
Bilaga 1 Förteckning över regelverk	25
Bilaga 2 IAF:s granskningsmall	28
Bilaga 3 IAF:s bedömningsgrunder vid granskningen	29
Bilaga 4 Antalet arbetsdagar som det tog att underrätta arbetslöshetskassan respektive på nytt kontakta den sökande	31

Sammanfattning

IAF har under 2015 granskat de meddelanden som arbetsförmedlingskontoren har skickat till arbetslöshetskassorna när den arbetssökande har misskött sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet. Granskningen har totalt omfattat 465 meddelanden som skickades juli till och med september 2014 av handläggare på kontoren inom marknadsområde Södra Mälardalen Östergötland.

I denna rapport sammanfattar och redovisar IAF resultatet av granskningen av de meddelanden som arbetsförmedlingskontoren har skickat med anledning av att den sökande bedömdes ha misskött sitt arbetssökande.

Olika användning av meddelandeorsakerna *inte medverkat till att upprätta en handlingsplan och inte besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen*

IAF har noterat att de granskade arbetsförmedlingskontoren använder två olika underrättelseorsaker i situationer då den sökande inte har besökt Arbetsförmedlingen för att upprätta en ny handlingsplan. IAF konstaterar att det är viktigt att det tydligt framgår vad som föranledde meddelandet som skickas till arbetslöshetskassan. IAF anser att Arbetsförmedlingen kan förtydliga i sitt handläggarstöd i vilken situation underrättelseorsaken *inte medverkar till att upprätta handlingsplan* bör användas. Det skulle underlätta en enhetlig handläggning.

De flesta av meddelandena skickades skyndsamt

Arbetsförmedlingen ska skyndsamt underrätta arbetslöshetskassan när arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning kan antas missköta sitt arbetssökande. IAF har i denna granskning definierat skyndsamt som samma dag som händelsen inträffade eller följande arbetsdag.

Granskningen visar att arbetsförmedlingskontoren i 79 procent av fallen (356 av 450 granskade ärenden) skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan, enligt IAF:s bedömning. Över hälften av de 91 meddelanden som IAF bedömde inte hade skickats skyndsamt skickades 2–3 arbetsdagar efter det att händelsen inträffade.

IAF konstaterar att kontoren i de flesta fall, inom denna granskning, har skickat ett meddelande till arbetslöshetskassan i nära anslutning till att händelsen inträffade.

Majoriteten av meddelandena hade rätt händelsedatum

Arbetsförmedlingen ska i meddelandet ange vilket datum händelsen som föranledde underrättelsen inträffade. Arbetsförmedlingskontoren hade i nästan alla granskade meddelanden angett rätt händelsedatum enligt IAF:s bedömning. Detta underlättar när arbetslöshetskassan ska fastställa tidpunkten för avstängning från ersättning.

Majoriteten av meddelandena till arbetslöshetskassan innehöll motivering och underlag

De meddelanden som Arbetsförmedlingen skickar till arbetslöshetskassorna ska innehålla uppgifter om varför en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte bedöms uppfylla villkoren i arbetslöshetsförsäkringen.

IAF konstaterar att i stort sett alla meddelanden innehöll en motivering till varför meddelandet hade skickats till arbetslöshetskassan.

IAF har vidare kartlagt vilka handlingar arbetsförmedlingskontoren har skickat i meddelandet till arbetslöshetskassan. Kartläggningen visar att kontoren i drygt 90 procent av fallen (176 av 194 meddelanden) hade skickat någon form av underlag eller handlingar när meddelandet avsåg att den sökande *inte aktivt sökt lämpligt arbete*.

IAF anser att vid denna underrättelseorsak har arbetslöshetskassorna ett större behov av underlag eftersom de i varje enskilt fall ska bedöma om den sökande varit tillräckligt aktiv. Det är därför av vikt att Arbetsförmedlingen skickar det beslutsunderlag som krävs för att arbetslöshetskassorna ska kunna utreda underrättelsen.

I vissa fall borde ett meddelande ha skickats tidigare

IAF har vid ärendegranskningen bedömt att arbetsförmedlingskontoren i vissa fall borde ha skickat ett meddelande tidigare till arbetslöshetskassan att den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten*.

IAF konstaterar att för den som får eller begär arbetslöshetsersättning finns inga godtagbara skäl till att inte aktivt söka lämpliga arbeten. Det finns följaktligen inget tolkningsutrymme för Arbetsförmedlingen att inte skicka ett meddelande till arbetslöshetskassan när en ersättningsökande inte anses ha varit aktivt arbetssökande.

IAF:s avslutande reflektion

Utifrån de ärenden IAF har granskat kan IAF konstatera att arbetsförmedlingskontoren till stor del har tillämpat regelverket som det är avsett i de delar som har granskats. Det har dock förekommit en undertillämpning av regelverket när den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten*. Det har även, enligt IAF:s bedömning, förekommit variationer i hur kontoren bedömer sökaktiviteten i liknande fall. IAF har inte inom ramen för detta uppdrag närmare kartlagt detta.

IAF anser att handläggarna behöver ytterligare stöd i sina bedömningar om en sökande har sökt tillräckligt många arbeten.

1 Inledning

Den 1 september 2013 infördes nya regler inom arbetslöshetsförsäkringen, vilka bland annat innebär fler grunder för Arbetsförmedlingen att lämna underrättelser till arbetslöshetskassorna. Sammantaget innebär reglerna att den som missköter sitt arbetssökande, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar sin arbetslöshet riskerar att arbetslöshetskassan fattar beslut om en åtgärd med anledning av Arbetsförmedlingens underrättelse. En underrättelse till arbetslöshetskassan skickas i form av ett meddelande från Arbetsförmedlingen.

I denna rapport använder IAF benämningen *meddelande* synonymt med *underrättelse* för den information som Arbetsförmedlingen lämnar till en arbetslöshetskassa. Informationen i ett meddelande kan leda till en varning eller en sanktion.

Regeringens avsikt med de nya reglerna var att tydliggöra rollfördelningen mellan Arbetsförmedlingen och arbetslöshetskassorna. Arbetsförmedlingens del i kontrollarbetet har renodlats till att stödja, kontrollera och underrätta arbetslöshetskassorna.¹

Arbetsförmedlingens uppdrag är att säkerhetsställa att arbetslöshetsförsäkringen fungerar som en omställningsförsäkring. En del i detta arbete är att kontrollera att de som får eller begär ersättning från arbetslöshetskassan aktivt söker lämpligt arbete. Den arbetssökandes aktivitetsrapport² är ett viktigt verktyg för Arbetsförmedlingens kontrollarbete. I aktivitetsrapporten redovisar den sökande vilka aktiviteter hon eller han har genomfört för att ta sig ur arbetslösheten.

Arbetsförmedlingens uppdrag är även att ge en allmän information om villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Arbetsförmedlingen ska också informera om vilket beteende som kan resultera i att Arbetsförmedlingen lämnar ett meddelande som sedan kan leda till en åtgärd från arbetslöshetskassan.³

1.1 IAF:s tillsyn av Arbetsförmedlingen

IAF har tidigare i tillsynen av Arbetsförmedlingen redovisat resultaten på en aggregerad nivå. Resultaten har då redovisats för hela Arbetsförmedlingen eller för de geografiska marknadsområdena.

IAF har bland annat genomfört en granskning på Arbetsförmedlingens tio geografiska marknadsområden under 2012 och 2013. Granskningen avsåg tillämpningen av då gällande regelverk när arbetssökande inte besökte eller kontaktade Arbetsförmedlingen efter en kallelse eller enligt en

¹ Propositionen 2012/13:12., s. 22.

² Den som får eller begär arbetslöshetsersättning ska redovisa sina aktiviteter minst en gång per månad i en aktivitetsrapport. Detta regleras i 6 a § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

³ Arbetsförmedlingens handläggarstöd, AFHS 36/2011. Informationsansvar om arbetslöshetsförsäkringen.

överenskommelse⁴. Resultatet visade på brister i Arbetsförmedlingens regel tillämpning när arbetssökande uteblev från ett besök eller en kontakt med Arbetsförmedlingen.⁵

IAF har även under 2014 genomfört kartläggningar⁶ med anledning av implementeringen av de nya reglerna inom arbetslöshetsförsäkringen. Dessa kartläggningar har gett information om hur implementeringen har fungerat både på Arbetsförmedlingen och hos arbetslöshetskassorna.

1.1.1 Ärendegranskning på arbetsförmedlingskontorsnivå

För att utveckla och effektivisera tillsynen av Arbetsförmedlingens kontrollfunktion inom arbetslöshetsförsäkringen har IAF under 2015 genomfört en löpande tematisk ärendegranskning på arbetsförmedlingskontorsnivå.

Tillsynen är huvudsakligen framåtsyftande där IAF:s uppgift är att förmedla det resultat som har kommit fram i granskningen direkt till arbetsförmedlingskontoren⁷. De löpande granskningarna på kontoren som IAF har genomfört under 2015 ligger till grund för denna sammanfattande rapport.

1.2 Uppdragets och rapportens syfte

Syftet med IAF:s uppdrag har varit att granska hur de enskilda arbetsförmedlingskontoren tillämpar regelverket i Arbetsförmedlingens marknadsområde Södra Mälardalen Östergötland⁸ (MO 3) när arbetssökande missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar sin arbetslöshet. IAF har i uppdraget även haft kartläggande inslag i syfte att ge en mer beskrivande bild av hur arbetsförmedlingskontoren tillämpar regelverket.

Det huvudsakliga syftet med denna rapport är att sammanfatta och redovisa resultatet av de genomförda ärendegranskningarna när arbetssökande bedömdes ha misskött sitt arbetssökande och kontoren har underrättat arbetslöshetskassan.

⁴ 16 § 2 stycket förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Arbetsförmedlingen skulle enligt regelverket som gällde till och med 31 augusti 2013 göra en avanmälan till arbetslöshetskassan när den sökande inte besökte eller kontaktade Arbetsförmedlingen efter kallelse eller enligt överenskommelse.

⁵ IAF:s rapport 2013:21 *Arbetsförmedlingens tillämpning av regelverket när arbetssökande uteblev från besök eller besök*.

⁶ Bland annat IAF:s rapporter 2014:22 *Arbetsförmedlingens vidtagna åtgärder utifrån innehållet i aktivitetsrapporter* och 2014:25 *Kartläggning av arbetslöshetskassornas beslut efter underrättelse från Arbetsförmedlingen*.

⁷ I denna rapport benämns arbetsförmedlingskontoren också som kontoren.

⁸ Arbetsförmedlingen ändrade marknadsområdena 1, 2 och 3 den 1 april 2015. Detta innebar bland annat att marknadsområde Södra Mälardalen Östergötland kom att innefatta länen Södermanland och Östergötland och vissa kontor som har ingått i denna granskning tillhör numera ett annat marknadsområde.

1.2.1 Frågeställningar

Rapporten besvarar följande frågeställningar:

- Har arbetsförmedlingskontoren skyndsamt skickat ett meddelande till arbetslöshetskassan?
- Har arbetsförmedlingskontoren skyndsamt kallat till ett nytt besök eller kontakt när meddelandet avsåg att den sökande inte har besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen vid en beslutad tidpunkt?
- Har arbetsförmedlingskontoren angett rätt händelsedatum i meddelandet som har skickats till arbetslöshetskassan?
- Har arbetsförmedlingskontoren skickat tydlig information till arbetslöshetskassan i form av en motivering och/eller bifogade handlingar som ligger till grund för meddelandet?
- Borde arbetsförmedlingskontoren ha skickat ett meddelande till arbetslöshetskassan tidigare om att den arbetssökande inte aktivt sökt lämpliga arbeten?

1.3 Rättslig grund för granskningen

I vilka situationer som Arbetsförmedlingen ska underrätta arbetslöshetskassan regleras i 16 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten. Där framgår bland annat att Arbetsförmedlingen skyndsamt ska underrätta arbetslöshetskassan när arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning kan antas missköta sitt arbetssökande, förlänga tiden i arbetslöshet eller orsaka sin arbetslöshet enligt 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF).

I de fall Arbetsförmedlingen har underrättat en arbetslöshetskassa om att en sökande inte har besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen vid en överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt, ska Arbetsförmedlingen skyndsamt kalla honom eller henne till ett nytt besök eller en ny kontakt.⁹

En underrättelse till arbetslöshetskassan får endast ske i form av ett meddelande, och ska lämnas via Arbetsförmedlingens systemstöd för meddelanden. Undantagsvis får ett meddelande lämnas via brev och fax.¹⁰

Meddelandet ska innehålla uppgifter om varför en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte bedöms uppfylla villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Meddelandet ska också innehålla datumet för när händelsen har

⁹ 16 § andra stycket förordningen 2000:628 om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

¹⁰ 10 § Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS 2013:2) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelser till arbetslöshetskassan. Arbetsförmedlingen har beslutat om nya föreskrifter (2015:4) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelse till arbetslöshetskassa att gälla från och med 1 februari 2016.

inträffat som föranleder Arbetsförmedlingen att underrätta arbetslöshetskassan. Eventuella handlingar som ligger till grund för meddelandet ska bifogas.¹¹

Regleringen som beskrivs i detta avsnitt finns i sin helhet i bilaga 1.

1.4 Metod och genomförande av uppdraget

Granskningen av meddelanden som arbetsförmedlingskontoren skickat till arbetslöshetskassorna har gjorts i Arbetsförmedlingens interna system, AIS. IAF har genomfört granskningen i sina egna lokaler i Katrineholm och använt en särskild granskningsmall som svarar mot uppdragets syfte. För att prova granskningsmallen och ge underlag för utformningen av den löpande granskningen har IAF genomfört en pilotgranskning av 225 meddelanden.

IAF har totalt granskat 465 meddelanden när den arbetssökande har misskött sitt arbetssökande, förlängt tiden i arbetslöshet eller orsakat sin arbetslöshet enligt 43–43 b §§ ALF. Eftersom antalet ärenden i pilotgranskningen var förhållandevis stort har dessa ärenden ingått i de 465 meddelanden som har granskats.

1.4.1 Urval av granskade meddelanden

IAF har dragit ett obundet slumpmässigt urval (OSU) av ärenden från de arbetsförmedlingskontor som under juli till och med september 2014 hade skickat minst 50 meddelanden till arbetslöshetskassorna enligt 43 § ALF. Vart och ett av dessa kontor utgör olika strata¹². Övriga kontor med färre skickade meddelanden utgör tillsammans ett gemensamt stratum. Totalt blev det nio strata och från vart och ett av dessa drogs 50 meddelanden som IAF har granskat.

Eftersom Arbetsförmedlingen handlägger ett fåtal ärenden enligt 43 a och 43 b §§ ALF har IAF granskat samtliga meddelanden som kontoren hade skickat under urvalsperioden. Granskningen har omfattat 15 sådana ärenden.

1.4.2 Avgränsningar i granskningen

I granskningen har endast ärenden där den sökande fick arbetslöshetsersättning utbetald under perioden ingått. Positiva underrättelser¹³ har inte ingått och ärendegranskningen har endast omfattat manuellt skickade meddelanden¹⁴.

¹¹ 9 § Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS 2013:2) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelser till arbetslöshetskassan.

¹² Tidigare erfarenheter visar att det förekommer skillnader mellan kontoren och variansen kan därför vara stor. För att kompensera för dessa skillnader, och därmed få ner variansen, får varje kontor utgöra en delgrupp, det vill säga ett stratum.

¹³ Dessa meddelanden kan andanröja flera tidigare orsaker till en underrättelse.

¹⁴ I urvalet ingår endast manuellt skickade meddelanden. Underrättelseorsak *inte lämnat aktivitetsrapport i tid* och *inte besökt/kontaktat Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse* skickades ofta automatiskt under perioden för urvalet.

IAF har i denna granskning valt att följa upp om arbetsförmedlingskontoren skyndsamt hade bokat ett nytt besök eller tagit en ny kontakt när kontoret underrättat arbetslöshetskassan att den arbetssökande hade misskött sitt arbetssökande enligt 43 § punkt 3 ALF.

1.4.3 Avgränsningar i denna rapport

IAF har i denna sammanfattande rapport valt att inte redogöra för granskningsresultatet av de meddelanden som lämnades enligt 43 a och 43 b §§ ALF. Detta beror på att dessa ärenden var få till antalet och IAF har endast funnit en brist¹⁵ i ett av dessa ärenden.

IAF uttalar sig i denna rapport enbart om de ärenden som har granskats, vilket innebär att inga generella slutsatser för marknadsområdet kommer att dras.

1.4.4 Fördelning av granskade meddelanden när sökande hade misskött sitt arbetssökande

Tabell 1 visar hur urvalet fördelade sig utifrån underrättelseorsak och kontor.

Tabell 1. Antalet meddelanden fördelade på underrättelseorsaker i 43 § ALF och arbetsförmedlingskontor.

Arbetsförmedlingskontor	Inte medverkat till att upprätta en handlingsplan	Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	Inte besökt eller tagit kontakt med AF	Inte sökt anvisat arbete	Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	Totalt
AF Eskilstuna	1	1	28	7	13	50
AF Flen	0	0	24	9	17	50
AF Huddinge	3	0	23	1	23	50
AF Katrineholm	9	0	20	1	20	50
AF Linköping	2	0	24	1	23	50
AF Nacka	6	0	9	2	33	50
AF Norrköping	3	1	14	0	32	50
AF Södertälje	24	0	10	0	16	50
Övriga kontor	3	2	28	0	17	50
Totalt	51	4	180	21	194	450

Av tabell 1 framgår det att ärenden med meddelandeorsak *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* samt *inte besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen* tillsammans utgör 83 procent (194 respektive 180 underrättelser) av de granskade ärendena.

Vad gäller underrättelseorsaken *inte lämnat aktivitetsrapport i tid* har samtliga fyra granskade ärenden varit dubletter av automatiskt skickade meddelanden.¹⁶ Detta innebär att två meddelanden, ett automatiskt och ett manuellt, som avsåg samma händelse har skickats till arbetslöshetskassan.

¹⁵ Bristen avsåg att kontoret hade angett felaktigt händelsedatum.

¹⁶ I Arbetsförmedlingens systemstöd för meddelanden skapas och skickas vissa meddelanden automatiskt, uppgift från Arbetsförmedlingens handläggarstöd *Meddelande till a-kassa eller enheten Ersättningsprövning*.

1.4.5 Genomförande av uppdraget

IAF hade den 11 februari 2015 ett uppstartsmöte på Arbetsförmedlingens huvudkontor där representanter från Enheten Arbetslöshetsförsäkring¹⁷ och ledningsgruppen deltog. IAF presenterade uppdraget och formerna för genomförandet diskuterades.

IAF har inför varje ärendegranskning besökt respektive arbetsförmedlingskontor¹⁸ för att ge information om den kommande granskningen. Vid dessa besök har IAF träffat representanter för kontoret såsom arbetsförmedlingschef, sektionschef, verksamhetssamordnare, resursperson och arbetsförmedlare. Besöken har varit ett viktigt inslag i uppdraget.

Efter att IAF besökt vart och ett av de åtta kontoren har en ärendegranskning genomförts och resultatet har sedan sammanställts på ärendenivå i ett granskningsprotokoll. Detta protokoll har sedan kommunicerats till arbetsförmedlingschefen på berört kontor. Efter att kontoret inkommit med ett eventuellt yttrande över granskningsprotokollet har IAF upprättat en specifik granskningsrapport.

IAF har även granskat ett urval av ärenden från de övriga kontoren inom MO 3. Detta för att urvalet ska omfatta ärenden från hela marknadsområdet. De elva kontoren, som ingår i det gemensamma urvalet, har inte fått någon återkoppling från IAF på de granskade ärendena.

Arbetsförmedlingens huvudkontor har under uppdraget fortlöpande fått information från IAF.

1.4.6 Vad innebär det att granska respektive kartlägga?

IAF:s uppdrag inom arbetslöshetsförsäkringen innefattar granskning och kartläggning.

I detta uppdrag har IAF granskat ärenden, vilket syftar till att se om tillsynsobjekten i sin verksamhet följer de lagar och andra bindande föreskrifter som gäller för ett område.

IAF har också i uppdraget haft vissa kartläggande inslag, i syfte att ge en mer beskrivande bild av tillämpningen. Detta innebär att IAF i rapporten exempelvis beskriver händelser i ett ärende och inte gör några bedömningar utifrån regelverket.

¹⁷ Enheten har ändrat namn till Enheten Ersättningar.

¹⁸ IAF har mars till och med oktober 2015 besökt de arbetsförmedlingskontor som hade skickat minst 50 meddelanden. Dessa kontor var Arbetsförmedlingen Eskilstuna, Flen, Huddinge, Katrineholm, Linköping, Nacka, Norrköping och Södertälje.

2 Resultatet på marknadsområdesnivå

I detta avsnitt redovisas det sammanfattande resultatet för granskningen av skickade meddelanden inom Arbetsförmedlingens MO 3.¹⁹ IAF har även haft kartläggande inslag i detta uppdrag, vilka också kommer att presenteras i detta avsnitt. Till sist redogör IAF för hur en del av de åtta kontor som har fått ett granskningsprotokoll tänker använda resultatet av granskningen.

IAF har granskat 450 meddelanden som arbetsförmedlingskontoren har skickat till arbetslöshetskassorna under perioden juli till och med september 2014. Dessa meddelanden avser att den sökande har misskött sitt arbetssökande enligt 43 § ALF.

Den resultatredovisning som följer sammanfattar endast de granskade ärendena och ska inte tolkas generellt för hela MO 3. För att tydliggöra vad som ligger till grund för IAF:s bedömningar i granskningen har IAF sammanställt utgångspunkterna för bedömningarna i bilaga 3.

Den sammanställning som presenteras i detta avsnitt följer de kriterier som IAF har använt vid ärendegranskningen.

2.1 Underrättelseorsak när den arbetssökande inte kom till det bokade besöket

Det finns i 43 § ALF två möjliga meddelandeorsaker när den sökande inte kommer till ett bokat besök på Arbetsförmedlingen för att upprätta eller revidera en handlingsplan. Det framgår inte klart av regelverket när åtgärdsgrunderna i 43 § första stycket punkt 1 respektive punkt 3 ska tillämpas i det fall den sökande inte kommer till ett besök för att upprätta en handlingsplan.

IAF har under ärendegranskningen uppmärksammat exempel på att en del kontor använder orsaken *inte medverkat till att upprätta en handlingsplan* i situationer där den sökande inte har besökt Arbetsförmedlingen för att upprätta en ny handlingsplan. Andra kontor har i liknande situationer använt meddelandeorsaken *inte besökt eller tagit kontakt enligt överenskommelse*.

Exempel på ett meddelande som kontoret har skickat till arbetslöshetskassan när den sökande inte har medverkat till att upprätta en handlingsplan (meddelande enligt 43 § punkt 1):

”Medverkar inte till att upprätta en handlingsplan 2014-07-17. Skulle enligt handlingsplan besökt Arbetsförmedlingen den 1 juli senast.”

Exempel på ett meddelande som kontoret har skickat till arbetslöshetskassan när den sökande inte besökt Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse (meddelande enligt 43 § punkt 3):

¹⁹ I resultatredovisningen ingår samtliga ärenden som IAF har granskat på de åtta kontoren som har fått ett granskningsprotokoll och samtliga ärenden från de övriga kontoren inom MO 3 som inte har fått någon återkoppling från IAF.

”Inte kontaktar/besöker Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse 2014-07-04. Uteblev från att göra ny handlingsplan, vilket framgår av handlingsplanen som löpte ut 2 juli.”

Arbetsförmedlingen, Enheten Arbetslöshetsförsäkringen, har angett till IAF att de tolkar meddelandeorsaken *inte medverkat till att upprätta en handlingsplan* som att den arbetssökande antingen inte kommer till ett bokat besök där avsikten är att upprätta en individuell handlingsplan alternativt vägrar delta i upprättandet av handlingsplanen, men deltar i själva mötet och att den sökande saknar godtagbara skäl till att inte delta.²⁰

2.2 79 procent av meddelandena skickades skyndsamt

Arbetsförmedlingen ska skyndsamt underrätta arbetslöshetskassan när arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning kan antas missköta sitt arbetssökande.²¹ IAF har i denna granskning definierat skyndsamt som samma dag som händelsen inträffade eller följande arbetsdag. Bedömningen har gjorts utifrån det datum som händelsen som föranledde meddelandet ägde rum och kontorets möjlighet att underrätta. Se vidare bilaga 3, IAF:s bedömningsgrunder vid granskningen

Tabell 2. Har arbetsförmedlingskontoren skyndsamt underrättat arbetslöshetskassan?

Skyndsamt underrättat?	Antal	Andel
Ja	356	79 %
Nej	91	20 %
Inte aktuellt att bedöma skyndsamt underrättat ²²	3	1 %
Totalt	450	100 %

Som framgår av tabell 2 har kontoren, enligt IAF:s bedömning, i 79 procent (356 stycken) av de granskade ärendena²³ skyndsamt underrättat arbetslöshetskassan.

Av de 91 ärenden där IAF har bedömt att arbetsförmedlingskontoret inte skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan var det drygt hälften (47 av 91 meddelanden) som skickades inom 2-3 arbetsdagar. I bilaga 4 (tabell 1) finns en fullständig redovisning av antalet arbetsdagar som det tog för arbetsförmedlingskontoren att underrätta arbetslöshetskassan.

²⁰ IAF ställde i inledningen av uppdraget ett antal frågor till Arbetsförmedlingen, Enheten Arbetslöshetsförsäkring. Svaren inkom den 27 februari 2015.

²¹ 16 § Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

²² IAF bedömer att meddelandena hade skickats felaktigt till arbetslöshetskassan. Här ingår till exempel ett meddelande där den sökande hade sökt och redovisat ett anvisat arbete i aktivitetsrapporten månaden innan. Kontoret har missat detta och skickat ett meddelande.

²³ IAF har vid genomgången av samtliga ärenden gjort en andra bedömning som resulterat i att några ytterligare ärenden som inte har påpekats till kontoren har bedömts som att kontoren inte skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan.

2.3 73 procent av de sökande kallades eller kontaktades skyndsamt efter uteblivet besök

I de fall Arbetsförmedlingen har underrättat en arbetslöshetskassa om att en sökande inte har besökt eller tagit kontakt ska Arbetsförmedlingen skyndsamt kalla den sökande till ett nytt besök eller en ny kontakt.²⁴ IAF har i denna granskning definierat skyndsamt som samma arbetsdag eller dagen efter det datum som kontoren har underrättat arbetslöshetskassan om det uteblivna besöket eller kontakten. Se vidare bilaga 3, IAF:s bedömningsgrunder.

IAF har valt att följa upp 180 ärenden med underrättelseorsak *inte besökt eller kontaktat Arbetsförmedlingen enligt överenskommelse* (43 § punkt 3 ALF) för att se om arbetsförmedlingskontoren skyndsamt kontaktat den sökande.

Tabell 4. Har arbetsförmedlingskontoren skyndsamt kallat till nytt besök eller ny kontakt?

Skyndsamt kallat till nytt besök eller ny kontakt?	Antal	Andel
Ja	124	73 %
Nej	36	21 %
Inte alls kallat eller kontaktat	10	6 %
Totalt	170	100 %
Inte aktuellt med ny kontakt ²⁵	10	

Tabell 4 visar att kontoren i 73 procent (124 stycken) av de granskade meddelandena, enligt IAF:s bedömning, skyndsamt har kallat till ett nytt besök eller en ny kontakt.

IAF har frågat Arbetsförmedlingen, Enheten Arbetslöshetsförsäkring,²⁶ om de tolkar att skyndsamt kalla till ett nytt besök som att Arbetsförmedlingen enbart ska skicka en kallelse skyndsamt eller om även det nya besöket eller den arbetssökandes nya kontakt med förmedlingen ska ske skyndsamt. Arbetsförmedlingen har i sitt svar till IAF angett att en kallelse helst ska skickas samma dag som meddelandet skickas till arbetslöshetskassan. Skyndsamt avser enligt Arbetsförmedlingen endast kallelsen och inte själva kontakten.

I bilaga 4 (tabell 2) finns en fullständig redovisning av antalet arbetsdagar som det tog för arbetsförmedlingskontoren att på nytt kalla eller kontakta den sökande efter ett uteblivet besök.

²⁴ 16 § Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten.

²⁵ Innebär ärenden där det inte har varit aktuellt att bedöma om arbetsförmedlingskontoren skyndsamt kallat till nytt besök/ny kontakt. Detta eftersom den sökande avaktualiserats till exempel på grund av arbete eller studier.

²⁶ Svaret från Enheten Arbetslöshetsförsäkring inkom den 27 februari 2015.

2.4 Arbetsförmedlingskontoren har angett rätt händelsedatum i 98 procent av meddelandena

De meddelanden som Arbetsförmedlingen skickar till arbetslöshetskassorna ska innehålla datumet för händelsen som föranledde meddelandet. Det kan till exempel vara det datum som den sökande skulle ha besökt Arbetsförmedlingen.

Tabell 6. Har arbetsförmedlingskontoren angett rätt händelsedatum i meddelandet till arbetslöshetskassan?

Rätt händelsedatum	Antal	Andel
Ja	440	98 %
Nej	10	2 %
Totalt	450	100 %

Tabell 6 visar att kontoren i de allra flesta ärenden som IAF har granskat har angett rätt händelsedatum i meddelandena som har skickats till arbetslöshetskassorna.

Vad gäller händelsedatum i meddelanden med underrättelseorsaken *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* har IAF noterat att kontoren i de flesta fall har angett det datum då den sökandes aktivitetsrapport granskades. Det har även förekommit att kontoret har angett det datum som aktivitetsrapporten lämnades in. IAF har bedömt att kontoren har angett rätt händelsedatum i båda de fallen som beskrivs. Detta för att bedömningen om den sökande har varit aktivt arbetsökande i regel gäller en period innan aktivitetsrapporten lämnas in och granskas, och inte ett specifikt datum.

2.5 Motivering i de skickade meddelandena

De meddelanden som Arbetsförmedlingen skickar till arbetslöshetskassorna ska innehålla uppgifter om varför en arbetsökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte bedöms uppfylla villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. Eventuella handlingar som ligger till grund för Arbetsförmedlingens meddelande ska skickas till arbetslöshetskassan tillsammans med meddelandet.²⁷

IAF har bedömt om de granskade meddelandena har innehållit information i form av en motivering, men också om kontoren har bifogat handlingar (se närmare i avsnitt 2.6).

²⁷ 9 § Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS 2013:2) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelse till arbetslöshetskassa.

Tabell 7. Finns motivering i meddelandet som arbetsförmedlingskontoren har skickat till arbetslöshetskassan?

Finns motivering?	Antal	Andel
Ja	447	99 %
Nej	3	1 %
Totalt	450	100 %

Tabell 7 visar att i stort sett samtliga meddelanden som IAF har granskat innehåller en motivering om varför kontoret har skickat ett meddelande till arbetslöshetskassan. Innehållet i motiveringarna varierar dock stort.

2.6 Underlag eller handlingar i de skickade meddelandena

IAF har vid ärendegranskningen även kartlagt om kontoren skickat med underlag eller handlingar i meddelandet till arbetslöshetskassan.

Tabell 8. Har arbetsförmedlingskontoren skickat underlag/handlingar i meddelandet till arbetslöshetskassan? Fördelat på underrättelseorsak.

Underlag eller handlingar vid underrättelseorsak	Ja	Nej	Totalt
Inte medverkat till att upprätta handlingsplan	36 (71 %)	15 (29 %)	51 (100 %)
Inte lämnat aktivitetsrapport i tid	1 (25 %)	3 (75 %)	4 (100 %)
Inte besökt eller tagit kontakt med AF	111 (62 %)	69 (38 %)	180 (100 %)
Inte sökt anvisat arbete	16 (76 %)	5 (24 %)	21 (100 %)
Inte aktivt sökt lämpliga arbeten	176 (91 %)	18 (9 %)	194 (100 %)
Totalt	340 (76 %)	110 (24 %)	450 (100 %)

Tabell 8 visar att i 340 av de totalt 450 granskade ärendena fanns någon form av underlag eller handlingar i de meddelanden som kontoren hade skickat. Det framgår också av tabellen att 110 meddelanden inte innehöll något underlag eller handlingar. IAF har vid ärendegranskningen noterat att det har varierat om arbetslöshetskassan har begärt kompletterande information eller underlag när kontoren inte har bifogat några handlingar i meddelandet.

Vid meddelanden med orsak *inte sökt anvisat lämpligt arbete* bedömer IAF att det finns behov av uppgifter om det anvisade arbetet. Detta för att arbetslöshetskassan ska kunna göra en korrekt prövning av ärendet. Kontoren hade i 16 av 21 meddelanden bifogat uppgifter om det anvisade arbetet.

2.7 Underlag eller handlingar vid underrättelseorsaken inte aktivt sökt lämpliga arbeten

IAF har även kartlagt vilka handlingar kontoren har skickat till arbetslöshetskassorna i samband med meddelandet. IAF har i denna rapport valt att redogöra för det underlag eller de handlingar som kontoren hade skickat med meddelandet när det handlade om att den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten*. Detta för

att dessa meddelanden ofta innebär att arbetslöshetskassan ska göra en helhetsbedömning av sökaktiviteten i varje enskilt fall.

Kontoren hade i 176 av 194 meddelanden med denna orsak skickat någon form av underlag eller handlingar till arbetslöshetskassan (se tabell 8). Det underlag som kontoren oftast hade skickat med meddelandet var den sökandes aktivitetsrapport, alternativt hade kontoret angett innehållet i aktivitetsrapporten i meddelandet. Detta underlag förekom i 80 procent (155 av 194 stycken) av meddelandena med denna underrättelseorsak. Andra underlag som kontoren hade skickat med meddelandet var

- matchningsresultat
- handlingsplan eller delar av handlingsplanen
- daganteckningar
- övrig komplettering till arbetslöshetskassan i nära anslutning till att meddelandet hade skickats.

IAF konstaterar att det vid underrättelseorsaken *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* ofta finns ett större behov av underlag från Arbetsförmedlingen jämfört med exempelvis underrättelseorsaken *inte besökt eller kontaktat enligt överenskommelse*.

2.7.1 Exempel på meddelanden med varierande motivering och underlag

IAF har i samband med ärendegranskningen kopierat en del meddelanden som kontoren hade skickat när den sökande inte bedömdes vara aktivt arbetssökande. Detta för att kunna ge exempel på den variation på motiveringar och handlingar som IAF under granskningen har tagit del av.

Det första exemplet är ett bra exempel på ett meddelande där kontoret förutom motivering även har bifogat den sökandes aktivitetsrapport och handlingsplan:

”Sökande redovisar tre sökta jobb i aktivitetsrapporten för juni månad. Han har tidigare erfarenhet av arbete inom städ och har en utbildning som svetsare. De jobb som han har redovisat är som personlig assistent och chaufför. Vid matchning mot lokalvårdare och svetsare finns 682 lediga platser i hela landet.”

Följande exempel visar meddelanden där kontoret hade lämnat bristfälliga motiveringar och inte bifogat några handlingar:

”Se tidigare meddelande.”

”Söker för få arbeten.”

2.8 Bedömning om arbetsförmedlingskontoren borde ha skickat ett meddelande tidigare

IAF har även kartlagt en period innan meddelanden med underrättelseorsaken *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* hade skickats till arbetslöshetskassan. I denna kartläggande del har IAF bland annat tagit del av den sökandes aktivitetsrapport som avsåg en period innan²⁸ ett meddelande hade skickats till arbetslöshetskassan. Detta för att se om ett meddelande eventuellt borde ha skickats tidigare. Se vidare bilaga 3, IAF:s bedömningsgrunder.

IAF har inte kunnat granska samtliga aktivitetsrapporter som avser en period innan (13 stycken). Detta beror dels på att aktivitetsrapporten för månaden innan saknades, dels på att aktivitetsrapporten hade lämnats in i pappersform eller muntligt.

Tabell 9. Borde en underrättelse skickats tidigare när sökande inte aktivt sökt lämpliga arbeten?

Borde en underrättelse skickats tidigare?	Antal
Ja	21
Nej	160
Underlag saknades	13
Totalt	194

Tabell 9 visar att i 21 ärenden har IAF bedömt att kontoren borde skickat ett meddelande tidigare till arbetslöshetskassan att den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten*.

Följande citat är från ett av de ärenden där IAF har bedömt att ett meddelande borde ha skickats tidigare. Citatet är från AIS och avser en uppföljning av en sökandes aktivitetsrapport:

” [...] En granskning av din aktivitetsrapport visar att du aktivt måste utöka ditt arbetssökande, dvs söka fler arbeten samt bredda ditt geografiska sökområde. Du uppger att du har sökt tre arbeten vilket är alldeles för lite för att uppfylla kravet på att vara aktivt arbetssökande.

Vi har inte skickat något meddelande till berörd a-kassa angående detta, men framöver måste vi göra det om aktivitetsrapporterna inte uppfyller a-kassornas krav på aktivt arbetssökande. [...]”

Detta är ett exempel på när en handläggare på ett kontor har bedömt att den sökande inte varit aktivt arbetssökande men inte underrättat arbetslöshetskassan. IAF:s bedömning i ovanstående ärende att ett meddelande borde ha skickats tidigare grundar sig på kontorets bedömning om att antalet sökta arbeten har varit för få. IAF har inte bedömt om tre sökta arbeten är tillräckligt.

²⁸ IAF har framförallt tagit del av den aktivitetsrapport som arbetsförmedlingskontoret har granskat månaden innan ett meddelande skickades till arbetslöshetskassan.

I denna kartläggande del har IAF även sett att det har funnits vissa variationer i hur kontoren har bedömt sökaktiviteten i liknande fall. Någon fördjupning i detta har IAF inte gjort inom ramen för detta uppdrag.

2.9 Arbetsförmedlingskontorens åtgärder med anledning av IAF:s granskning

En del av de åtta arbetsförmedlingskontor som IAF har kommunicerat ett granskningsprotokoll till har redogjort för hur de i sin verksamhet tänker använda granskningsresultatet. Nedan följer några exempel på detta:

- Vi konstaterar att vi framförallt måste vara snabbare att agera när personerna inte är aktivt arbetssökande och vi kommer använda er rapport i höst då vi jobbar vidare med att förbättra kopplingen handlingsplan-aktivitetsrapport.
- Vi arbetar med utbildning och återkoppling kring det som framkommit i ärendena.
- Jag kan informera er om att sedan ni genomförde granskningen så har vi satsat på kompetenshöjning hos handläggarna, där de bland annat har fått jobba med olika fall. Jag kommer att delge resurspersonerna på kontoret granskningsrapporten och utifrån det får vi ta fram en fortsatt kompetenshöjning. Vi ska också analysera de brister ni pekar på och se vilka åtgärder vi måste vidta i fortsättningen.
- Vi har gått igenom er rapport i vår lokala ledningsgrupp och kommit överens om en genomgång med alla medarbetare vid våra sektioner.

3 Slutdiskussion

Detta kapitel innehåller en sammanfattande diskussion om resultatet av granskningen som IAF har genomfört på arbetsförmedlingskontoren av meddelanden när sökande kan antas ha misskött sitt arbetssökande.

Olika tolkning av meddelandeorsakerna *inte medverkat till att upprätta en handlingsplan och inte besökt eller tagit kontakt med Arbetsförmedlingen*

Det framgår inte klart av regelverket när åtgärdsgrunderna i punkt 1 respektive punkt 3 i 43 § första stycket ALF ska tillämpas i det fall den sökande inte kommer till ett besök för att upprätta en handlingsplan. IAF har under ärendegranskningen uppmärksammat att de granskade kontoren använder två olika meddelandeorsaker i situationer då den sökande *inte besökt Arbetsförmedlingen för att upprätta en ny handlingsplan*. Arbetsförmedlingens handläggargröd ger inte någon vägledning i vilka situationer man ska använda den ena underrättelseorsaken framför den andra.

IAF anser att Arbetsförmedlingen kan förtydliga i sitt handläggargröd när underrättelseorsaken *inte medverkar till att upprätta handlingsplan* bör användas för att underlätta en enhetlig handläggning. Det viktigaste är dock att handläggaren tydligt beskriver det förhållande som föranledde meddelandet för att arbetslöshetskassan ska kunna fatta ett beslut på rätt grund.

Skyndsamt underrättat arbetslöshetskassan

IAF kan konstatera att arbetsförmedlingskontoren i 79 procent (356 av 450 stycken) av de granskade ärendena skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan när den sökande har misskött sitt arbetssökande. Det var totalt 91 meddelanden där IAF bedömde att meddelandet inte hade skickats skyndsamt. Av dessa meddelanden hade dock över hälften (47 stycken) skickats 2–3 dagar efter det att händelsen inträffade.

IAF har endast granskat manuellt skickade meddelanden och har definierat skyndsamt som samma dag som händelsen inträffade eller följande arbetsdag. En utgångspunkt för definitionen har varit att vissa meddelanden skickas automatiskt i Arbetsförmedlingens systemgröd. Ett exempel på detta är att om den sökande inte har lämnat aktivitetsrapporten i tid, så skickas ett meddelande automatiskt dagen efter. En annan utgångspunkt har varit att säkerställa en koppling mellan handling och åtgärd som var en av regeringens intentioner med det nya regelverket²⁹.

IAF konstaterar att kontoren i de flesta fall, inom denna granskning, har skickat ett meddelande till arbetslöshetskassan i nära anslutning till att händelsen inträffade. Detta har i sin tur inneburit att den arbetssökande har fått en snabb

²⁹ Proposition 2012/13:12, s. 29.

återkoppling på sitt handlande från Arbetsförmedlingen. När ett meddelande skickas till arbetslöshetskassan skickas samtidigt en information om detta till den arbetssökande via Posten e-brev³⁰. Om meddelandet sedan leder till en åtgärd är det arbetslöshetskassan som fattar beslut om.

Majoriteten av meddelandena hade rätt händelsedatum

Av de meddelanden som IAF har granskat hade arbetsförmedlingskontoren i nästan samtliga fall angett rätt händelsedatum enligt IAF:s bedömning. Rätt händelsedatum underlättar när arbetslöshetskassan ska utreda vid vilken tidpunkt det avstängningsgrundande förhållandet inträffade och fastställa utgångspunkten för avstängningstiden.

Majoriteten av meddelandena till arbetslöshetskassan innehöll motivering och underlag

IAF konstaterar att i stort sett alla meddelanden innehöll en motivering till varför meddelandet hade skickats till arbetslöshetskassan.

IAF har vidare kartlagt vilka handlingar arbetsförmedlingskontoren hade skickat i meddelandet till arbetslöshetskassan. Rapporten innehåller ett särskilt avsnitt om underlag eller handlingar när den sökande *inte aktivt sökt lämpligt arbete*. Detta för att arbetslöshetskassan ofta har ett större behov av underlag i sin bedömning av relevanta omständigheter i det enskilda fallet.

Kartläggningen visar att kontoren i drygt 90 procent av fallen (176 av 194 meddelanden) hade skickat någon form av underlag eller handlingar när meddelandet avsåg att den sökande *inte aktivt sökt lämpligt arbete*. Det underlag som kontoren framförallt skickade var den sökandes aktivitetsrapport. IAF har noterat att kontoren ofta bedömer om den sökande varit aktivt arbetssökande i samband med att aktivitetsrapporten granskas.

Vidare noterar IAF att det underlag som kontoren skickade i meddelandena till arbetslöshetskassorna har varit varierande. Huruvida arbetslöshetskassorna har begärt kompletterande underlag från Arbetsförmedlingen har också varierat. Det underlag som arbetslöshetskassorna bland annat har efterfrågat är den sökandes handlingsplan.

IAF anser att det är viktigt att arbetslöshetskassan får det beslutsunderlag som krävs för att utreda underrättelserna och att detta sker så snart som möjligt. IAF har även i en tidigare kartläggning³¹ konstaterat att arbetslöshetskassornas behov av underlag var som störst vid denna underrättelseorsak.

³⁰ Arbetsförmedlingens handläggarstöd *Meddelande till a-kassa eller enheten Ersättningsprövning*.

³¹ IAF:s rapport 2014:25 Kartläggning av arbetslöshetskassornas beslut efter underrättelse från Arbetsförmedlingen.

Otillräckligt underlag kan leda till att arbetslöshetskassan måste begära en komplettering för att kunna fatta ett beslut om en eventuell åtgärd. Detta kan i sin tur leda till att handläggningstiden blir längre.

Bedömning om ett meddelande borde ha skickats tidigare

IAF har vid ärendegranskningen bedömt att arbetsförmedlingskontoren i vissa fall borde ha skickat ett meddelande tidigare till arbetslöshetskassan om att den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten* enligt 43 § första stycket 5 ALF. IAF har framförallt påpekat detta när den sökande inte har redovisat några faktiskt sökta arbeten eller andra aktiviteter i aktivitetsrapporten som granskades månaden innan av kontoret. IAF har inte bedömt sökaktiviteten i det enskilda fallet när den sökande har sökt ett antal arbeten.

IAF konstaterar att för den som får eller begär arbetslöshetsersättning finns inga godtagbara skäl till att inte aktivt söka lämpliga arbeten. Det finns följaktligen inget tolkningsutrymme för Arbetsförmedlingen att inte skicka ett meddelande till arbetslöshetskassan när en ersättningsökande inte anses ha varit aktivt arbetssökande.

IAF:s avslutande reflektion

De ärendegranskningar som IAF har genomfört på arbetsförmedlingskontoren har visat om respektive kontor har följt gällande regelverk eller om det har funnits brister. Utifrån de ärenden IAF har granskat kan IAF konstatera att kontoren till stor del har tillämpat regelverket som det är avsett i de delar som har granskats.

IAF noterar dock att det har förekommit en undertillämpning av regelverket när det gäller att den sökande *inte aktivt sökt lämpliga arbeten*. Flera av de åtta kontoren som IAF besökte inför ärendegranskningen har också uttryckt en svårighet att bedöma om den sökande varit aktivt arbetssökande eller inte. IAF har i detta uppdrag uppmärksammat att det har funnits variationer i kontorens bedömningar av sökaktiviteten i liknande fall. Någon fördjupning i detta har IAF inte gjort inom ramen för detta uppdrag.

Det framgår också av budgetproposition att det finns en svårighet att bedöma om de arbetssökande är tillräckligt aktiva i sitt jobbsökande och att det finns ett behov av tydliga riktlinjer som förenklar bedömningen av sökaktiviteten. Regeringen har en dialog med Arbetsförmedlingen om hur arbetet kan effektiviseras.³²

Arbetsförmedlingen har vidare konstaterat i en återrapportering³³ till regeringen, februari 2015, att arbetsförmedlarna behöver tydligare riktlinjer för att bedöma

³² Proposition 2015/16:1, utgiftsområde 14, s. 31.

³³ Arbetsförmedlingens Återrapportering 2014. Ökad sökaktivitet genom tydligare krav och ökad uppföljning.

vad ett aktivt arbetssökande är. I likhet med Arbetsförmedlingen anser IAF att handläggarna behöver ytterligare stöd i sina bedömningar om en sökande sökt tillräckligt många arbeten.

IAF konstaterar att om regelverket inte tillämpas fullt ut fungerar inte kontrollfunktionen som det var tänkt. Olika tillämpning kan även leda till att vissa ersättningstagare gynnas. IAF:s granskning är framförallt framåtsyftande och ger Arbetsförmedlingen ett underlag för att fortsätta att utveckla kontrollfunktionen.

IAF avser att fortsätta med de löpande granskningarna av arbetsförmedlingskontorens tillämpning av regelverket.

4 Käll- och litteraturförteckning

Lagar, förordningar och föreskrifter

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS 2013:2) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelser till arbetslöshetskassan

IAF:s rapporter

Arbetsförmedlingens tillämpning av regelverket när arbetssökande uteblev från besök eller kontakt (IAF 2013:21)

Arbetsförmedlingens vidtagna åtgärder utifrån innehållet i aktivitetsrapporter (IAF 2014:22)

Kartläggning av arbetslöshetskassornas beslut efter underrättelse från Arbetsförmedlingen (IAF 2014:25)

Arbetsförmedlingens dokument

Arbetsförmedlingens handläggarsöd *Meddelande till a-kassa eller enheten Ersättningsprövning* (AFHS 5/2015)

Arbetsförmedlingens handläggarsöd *Informationsansvar om arbetslöshetsförsäkringen* (AFHS 36/2011)

Arbetsförmedlingens Åtterrapporering 2014. Ökad sökaktivitet genom tydligare krav och ökad uppföljning.

Övriga källor

Proposition 2012/13:12 Åtgärder inom arbetslöshetsförsäkringen m.m.

Proposition 2015/16:1 Budgetpropositionen för 2016.

Kontakter via e-post med kontaktpersoner på Arbetsförmedlingen.

5 Bilagor

Bilaga 1 Förteckning över regelverk

Lag (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring (ALF)

Varning och avstängning från rätt till ersättning

43 § En sökande ska varnas om han eller hon

1. utan godtagbart skäl inte medverkat till att upprätta en individuell handlingsplan,
2. utan godtagbart skäl inte lämnat en aktivitetsrapport till den offentliga arbetsförmedlingen inom utsatt tid,
3. utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt,
4. utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete, eller
5. inte aktivt sökt lämpliga arbeten.

Om sökanden missköter arbetssökandet enligt första stycket vid upprepade tillfällen inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning.

Avstängningstiden ska vara 1 ersättningsdag vid det andra tillfället, 5 ersättningsdagar vid det tredje tillfället och 10 ersättningsdagar vid det fjärde tillfället. Vid ett femte fall av misskötsamhet under ersättningsperioden, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor. Lag (2013:152).

43 a § En sökande ska stängas av från rätt till ersättning i 5 ersättningsdagar, om han eller hon utan godtagbart skäl

1. avvisat ett erbjudet lämpligt arbete,
2. genom sitt uppträdande uppenbarligen vållat att en anställning inte kommit till stånd, eller
3. avvisat en anvisning till ett arbetsmarknadspolitiskt program för vilket aktivitetsstöd lämnas.

Om sökanden förlänger tid i arbetslöshet enligt första stycket i anslutning till eller inom samma ersättningsperiod, ska han eller hon stängas av från rätt till ersättning i 10 ersättningsdagar vid det andra tillfället och i 45 ersättningsdagar vid det tredje tillfället. Om något sådant förhållande upprepas en fjärde gång under samma ersättningsperiod, har sökanden inte rätt till ersättning förrän han eller hon på nytt uppfyllt ett arbetsvillkor. Lag (2013:152).

[...]

Förordning (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten

Individuella handlingsplaner och aktivitetsrapporter

6 a § Med utgångspunkt i sin individuella handlingsplan eller etableringsplan ska den som är arbetslös regelbundet i en aktivitetsrapport redovisa vilka åtgärder han eller hon har vidtagit för att ta sig ur sin arbetslöshet. Den som får eller begär arbetslöshetsersättning ska redovisa sina aktiviteter minst en gång per månad.

Aktivitetsrapporten ska lämnas till Arbetsförmedlingen senast två veckor efter utgången av den period rapporten avser.

Arbetsförmedlingen ska skyndsamt granska inkomna aktivitetsrapporter. Förordning (2013:201).

[...]

Frågor om arbetslöshetsförsäkringen

16 § Arbetsförmedlingen ska skyndsamt underrätta arbetslöshetskassan och Inspektionen för arbetslöshetsförsäkringen om det kan antas att en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning

1. missköter arbetssökandet, förlänger tiden i arbetslöshet eller orsakar arbetslösheten enligt 43–43 b §§ lagen (1997:238) om arbetslöshetsförsäkring, eller
2. inte uppfyller de allmänna villkoren för rätt till ersättning enligt 9 eller 11 § samma lag.

Om Arbetsförmedlingen har underrättat en arbetslöshetskassa om att en sökande inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt, ska Arbetsförmedlingen skyndsamt kalla honom eller henne till ett nytt besök eller en ny kontakt. Förordning (2013:201).

Arbetsförmedlingens föreskrifter (AFFS2013:2) om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelser till arbetslöshetskassan

Underrättelse till arbetslöshetskassa

8 § Underrättelser från Arbetsförmedlingen till arbetslöshetskassan enligt 16 § förordningen (2000:628) om den arbetsmarknadspolitiska verksamheten får endast ske i form av ett meddelande i enlighet med 9 och 10 §§ dessa föreskrifter.

9 § Ett meddelande ska innehålla uppgifter om varför en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte bedöms uppfylla villkoren i arbetslöshetsförsäkringen.

Av meddelandet ska det framgå vilket datum en händelse har inträffat. Om händelsedatum är ett annat än datum för Arbetsförmedlingens meddelande, ska

detta framgå av meddelandet till arbetslöshetskassan.

Eventuella handlingar som ligger till grund för Arbetsförmedlingens meddelande ska skickas till arbetslöshetskassan tillsammans med meddelandet. Meddelandet ska innehålla kontaktuppgifter till Arbetsförmedlingens handläggare.

10 § Ett meddelande enligt dessa föreskrifter ska lämnas via Arbetsförmedlingens systemstöd för meddelanden. Undantagsvis får ett meddelande lämnas via brev eller telefax. Ett meddelande får inte lämnas via e-post.

Bilaga 3 IAF:s bedömningsgrunder vid granskningen

IAF har vid ärendegranskningen använt följande bedömningsgrunder:

Meddelanden med orsaken inte medverkat till att upprätta en handlingsplan (43 § punkt 1 ALF):

- IAF har utgått ifrån att händelsen ägde rum det datum som besöket för att upprätta en ny handlingsplan skulle ägt rum. Utifrån detta datum har IAF sedan bedömt om meddelandet hade skickats skyndsamt.

Meddelanden med orsaken utan godtagbart skäl inte besökt eller tagit kontakt med den offentliga arbetsförmedlingen eller en kompletterande aktör vid överenskommen eller på annat sätt beslutad tidpunkt (43 § punkt 3 ALF):

- IAF har utgått ifrån att händelsen ägde rum det datum som besöket skulle ha skett. Utifrån detta datum har IAF sedan bedömt om meddelandet hade skickats skyndsamt.
- IAF:s bedömning om kontoret skyndsamt har kallat eller tagit en ny kontakt med den sökande, angående det uteblivna besöket, har utgått ifrån det datum som kontoret fick kännedom om att den sökande inte kontaktat Arbetsförmedlingen och därmed skickat ett meddelande. Detta innebär att om kontoret inte skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan följer det inte automatiskt att kontoret inte skyndsamt har tagit en ny kontakt.
- I de fall den sökande själv har tagit en kontakt med Arbetsförmedlingen samma dag eller dagen efter det att besöket skulle ha ägt rum har IAF bedömt att kontakten har skett skyndsamt.

Meddelanden med orsaken utan godtagbart skäl inte sökt anvisat lämpligt arbete (43 § punkt 4 ALF):

- IAF:s bedömning om kontoret skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan har utgått ifrån det sista datumet för den sökande att svara Arbetsförmedlingen.
- IAF har bedömt att uppgifter om det anvisade arbetet ska skickas med meddelandet till arbetslöshetskassan i enlighet med 9 § Arbetsförmedlingens föreskrifter om aktivitetsrapport, anvisning till arbete och underrättelse till arbetslöshetskassa.

Meddelanden med orsaken inte aktivt sökt lämpliga arbeten (43 § punkt 5 ALF):

- IAF:s bedömning om kontoret skyndsamt har underrättat arbetslöshetskassan har utgått ifrån det datum som aktivitetsrapporten granskades. IAF har i detta uppdrag valt att inte påpeka om kontoren inte skyndsamt har granskat den inkomna aktivitetsrapporten.
- IAF har noterat att kontoren i de flesta fall har angett datumet då aktivitetsrapporten granskades som händelsedatum. I några fall har kontoret angett det datum som aktivitetsrapporten lämnades in som

händelsedatum. I båda fallen har IAF bedömt att kontoren angett rätt händelsedatum. Detta för att bedömningen om den sökande har varit aktivt arbetsökande i regel gäller en period innan aktivitetsrapporten lämnas in och granskas, och inte ett specifikt datum (detta framgår även under tabell 2).

- IAF har även kartlagt en period innan ett meddelande med underrättelseorsaken inte aktivt sökt lämpliga arbeten har skickats till arbetslöshetskassan. Detta för att se om ett meddelande borde ha skickats tidigare. IAF har framförallt tagit del av den aktivitetsrapport som arbetsförmedlingskontoret har granskat månaden innan ett meddelande skickades till arbetslöshetskassan.
- IAF har framförallt gjort ett påpekande i de fall aktivitetsrapporten inte innehöll några aktiviteter men ändå granskats "OK". Vidare har IAF påpekat när aktivitetsrapporten granskats som "ej OK" och ingen uppföljning med den sökande hade skett. I några fall har IAF uppmärksammat att ett mail har skickats till den sökande att personen inte har bedömts som aktivt arbetsökande istället för att skicka ett meddelande till arbetslöshetskassan.

IAF har granskat om samtliga meddelanden har innehållit en motivering om varför en arbetssökande som får eller begär arbetslöshetsersättning inte har bedömts uppfylla villkoren i arbetslöshetsförsäkringen. IAF har även granskat om arbetsförmedlingskontoren skickat eventuella handlingar som ligger till grund för Arbetsförmedlingens meddelande. Vidare har IAF kartlagt vilka handlingar som kontoren bifogat meddelandet till arbetslöshetskassan.

- IAF har vid ärendegranskningen gjort en bedömning om informationen i meddelanden är tydlig, vilket innebär att IAF har kunnat granska och förstå anledningen till att meddelandet har skickats till arbetslöshetskassan. Granskningen har omfattat motiveringen i meddelandet samt det underlag som bifogats till arbetslöshetskassan. Detta innebär att en väldigt kort motivering tillsammans med bifogat underlag har kunnat vara tillräckligt för att förstå anledningen till att kontoret har skickat meddelandet. IAF har inte, i denna bedömning, tagit hänsyn till om arbetslöshetskassan har begärt kompletterande uppgifter från Arbetsförmedlingen.

Bilaga 4 Antalet arbetsdagar som det tog att underrätta arbetslöshetskassan respektive på nytt kontakta den sökande

Bilagetabell 1. Antalet arbetsdagar det tog för arbetsförmedlingskontoren att underrätta arbetslöshetskassan.

Antalet arbetsdagar	Antal	Andel
0–1 dagar	356	79 %
2–3 dagar	47	10 %
4–5 dagar	11	2 %
6–10 dagar	19	4 %
11–41 dagar	14	3 %
Inte aktuellt att bedöma	3	1 %
Totalt	450	100 %*

* Innehåller ett avrundningsfel

Bilagetabell 2. Antalet arbetsdagar det tog för arbetsförmedlingskontoren att på nytt kalla eller kontakta den sökande.

Antalet arbetsdagar	Antal	Andel
0–1 dagar	124	73 %
2–3 dagar	5	3 %
4–5 dagar	13	8 %
6–10 dagar	7	4 %
11–62 dagar	11	6 %
Inte alls kallat eller kontaktat	10	6 %
Totalt	170	100 %
Inte aktuellt med ny kontakt	10	